

Esdevenir [2020]

10 impressions a les tintes pigmentades 57 x 76 cm cada una.

Esdevenir es compon de nou fotografies i un text extret de la novel·la de Peter Weiss, *L'estètica de la resistència* (1975). Les fotografies documenten rèpliques de guix a les sales del Museu d'Arqueologia Clàssica de la Universitat de Cambridge, fetes de fragments escultòrics provinents de museus en diferents parts del món. El text de Peter Weiss narra una escena imaginària del moment de la construcció del Gran Altar de Pèrgam inspirada en les restes arqueològiques que es troben exposades en el Pergamon Museum de Berlín. Weiss evoca el procés d'extracció dels carreus de pedra en una pedrera propera al lloc de la construcció del monument, on amos, escultors, esclaus i presoners de guerra conviuen en una relació de producció i de desigualtat, a la vegada que els cossos dels treballadors són font d'inspiració per a les escultures del fris.

Els monuments de l'antiguitat clàssica, ara reconstruïts com a runes, es presenten com a objectes unificats amb un passat tangible que “no hauria de ser pertorbat” (Gordillo, 2014: 6). Tanmateix, aquests monuments i els seus elements escultòrics són inseparables dels cossos danyats de la mà d'obra utilitzada en l'extracció dels blocs de pedra i en la seva construcció. Els cossos derrotats d'esclaus i presoners de guerra emergeixen, per dir-ho així, amb els fragments escultòrics de déus, làpites, gegants, centaures i amazones recuperats en les runes dels temples i palaus de l'antiguitat clàssica. Les exposicions d'aquestes fragments escultòrics estan impregnades d'històries violentes i d'aquells cossos que van ser forçats al treball: la seva presència inscrita en la pedra.

Les rèpliques de guix d'aquests fragments escultòrics són fantasmes i espectres de les escultures originals. La seva existència respon al desig de posar en circulació obres d'art úniques i fràgils per difondre la seva història i coneixement. Tot i que la fabricació d'aquestes rèpliques es remunta a l'antiguitat clàssica, va ser durant el segle XIX quan van entrar a formar part de col·leccions en museus estatals, com per exemple el Victoria & Albert Museum de Londres, amb el propòsit d'educar el gust estètic dels ciutadans. Col·leccionar restes arqueològiques de tot el món va formar part del projecte colonial de països occidentals, de manera que hauríem de preguntar-nos quines històries es van voler difondre amb aquelles rèpliques de l'antiguitat i quines van ser ignorades. Per la seva humil condició de còpies, aquestes rèpliques de guix permeten que desviem els nostres pensaments de les escultures originals i úniques, com va escriure Theodor Adorno, a les seves constel·lacions, al valor posicional d'aquells objectes originals en relació amb altres objectes, i als processos històrics emmagatzemats en ells (Adorno, 1973: 163). Reorientar el nostre pensament dels objectes a les seves constel·lacions permet apropar-nos a la seva història material i a les textures multifacètiques del treball humà que els van fer possible.

Les fotografies de les rèpliques de guix són, novament, fantasmes i espectres de les escultures originals: fantasmes de fantasmes, espectres d'espectres. Els seus enquadraments fotogràfics intenten abordar la visibilitat tènue d'aquells cossos que van treure les pedres de les pedreres i les van traslladar a l'àmbit de l'art, evocar aquells cossos absents mostrant menys i apropant-se. M'agradaria suggerir que l'esdevenir d'aquells cossos de l'antiguitat clàssica – que van ser immobilitzats com a força de treball d'economies extractives i violentes, negats i destruïts en l'acte de creació de monuments – resideix en les parts corporals absents de les escultures originals: caps, rostres i torsos que van quedar irreconeixibles en les runes. Les fotografies volen abordar aquestes parts del cos que falten, no com a buits sinó com a una espècie de matèria que, com va argumentar Aristòtil, està “desproveïda de cos” (*Física*, llibre IV part 1). Examinar 'negativament' aquells fragments escultòrics originals mitjançant les fotografies de les seves rèpliques, és a dir, a partir del que els falta, és fer-ho, parafrasejant a Gastón R. Gordillo, a través d'aquells cossos que van ser negats i que habiten espectralment els museus del present.

© Xavier Ribas

Adorno, Theodor *Negative Dialectics*, 1973.

Gordillo, Gastón R. *Rubble. The Aftermath of Destruction*, 2014.